

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/102/2017
Identifikačné číslo spisu:	1212232075
Dátum vydania rozhodnutia:	27.11.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1212232075.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ S. N., bytom J.. B. XX, XXX XX Z. a 2/ V. W., bytom Z. 1, XXX XX Z., oboch zastúpených obchodnou spoločnosťou HULE | BACHMAYR-HEYDA | NORDBERG, s. r. o., so sídlom Věntúrska 8, 811 01 Bratislava, IČO: 36 859 761, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Vlasta Margočová, proti žalovanej MH Manažment, a. s., so sídlom Trnavská cesta 100, 821 01 Bratislava, IČO: 50 088 033, zastúpenej obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária ECKER - KÁN & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Námestie Martina Benku 9, 811 07 Bratislava, IČO: 35 886 625, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Matej Kán, o zaplatenie 91 753,93 € s prísl., vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 8 C 209/2012, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 15. novembra 2016, sp. zn. 8 Co 576/2014, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 15. novembra 2016, sp. zn. 8 Co 576/2014 z r u š u j e a v e c v r a c i a t o m u t o s ú d u n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) medzitýmnym rozsudkom zo 14. februára 2014 č. k. 8 C 209/2012-126 určil, že žalobcami 1/ a 2/ uplatnený nárok v tomto konaní je daný. O práve na náhradu trov konania uviedol, že rozhodne v konečnom rozhodnutí. Súd prvej inštancie konštatoval, že ako správne vecne uviedli obe procesné strany, k účinnému vzniku práva veriteľa domáhať sa splnenia záväzku od žalovanej dôjde až po kumulatívnom splnení dvoch samostatných podmienok a to, ak svoju pohľadávku čo do právneho dôvodu a výšky oznámil Fondu do jedného roka od okamihu prechodu záväzku na nadobúdateľa privatizovaného majetku a ak vyčerpal všetky právne prostriedky na jej uspokojenie voči dlžníkovi. V prípade prvej podmienky, formálne náležitosti oznámenia zákon žiadnym spôsobom neupravuje. Zmyslom tejto podmienky citovaného ustanovenia je nepochybne zabezpečiť dosiahnutie stavu vedomosti Fondu o existujúcej pohľadávke, dlžníkovi, jej právnom dôvode a výške. Konštatoval, že zákon vyslovene formuluje len obsahové náležitosti takéhoto oznámenia. Zo spisu Okresného súdu Lučenec podľa súdu prvej inštancie nepochybne vyplýva, že žalovaná mala o právnom dôvode pohľadávky - náhrada za živý a mŕtvy inventár podľa zákona č. 229/1991 Zb. o

podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby (ďalej aj „zákon č. 92/1991 Zb.“), a jej výške - 2.721.130,-Sk, vedomosť už ku dňu účinnosti zmluvy o predaji časti podniku č. 2212/2002 spoločnosti KM s.r.o., keďže práve toto tvorilo predmet konania, ktoré vyvolali žalobcovia a ktorého bola účastníkom. Prirodzene mala podľa neho vedomosť aj o dlžníkovi, keďže sama majetok predávala. O podstatných obsahových náležitostiach tejto podmienky teda mala vedomosť už v čase začatia plynutia ročnej lehoty na oznámenie, resp. predtým, a aj potom, najmä o výške pohľadávky z meritórnych rozhodnutí (všetko do 1. marca 2004).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 15. novembra 2016 sp. zn. 8 Co 576/2014 medzitýmny rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa plne stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie a v zmysle § 387 ods. 2 CSP v celom rozsahu poukázal na vecne správne odôvodnenie súdu prvej inštancie. Vzhľadom na skutočnosť, že Fond národného majetku Slovenskej republiky (právny predchodca žalovanej) bol stranou sporu v konaní vedenom na Okresnom súde v Lučenci pod sp.zn. 9C/136/97, kde bol uznesením z 23. júna 1999 pripustený do konania ako žalovaný 2/ a do ktorého konania bola uznesením z 10. marca 2003 pripustená - ako žalovaná 3/, aj spoločnosť KM s.r.o. (ako právny nástupca pôvodnej povinnej osoby), považoval aj odvolací súd za riadne a včas splnenú oznamovaciu povinnosť žalobcov 1/ a 2/ vo vzťahu k Fondu národného majetku Slovenskej republiky a iný výklad ako zodpovedajúci zákonodarcom sledovanému účelu prijatej právnej úpravy (ratio legis) by podľa odvolacieho súdu nezodpovedal rozumnému a spravodlivému vysporiadaniu vzťahov založených § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. Rigidné zotrvanie žalovanej na požiadavke splnenia oznamovacej povinnosti žalobcami 1/ a 2/ bez zreteľa na priebeh konania na Okresnom súde Lučenec; v ktorom na základe procesných úkonov žalobcov 1/ a 2/, ktoré tak mali aj hmotnoprávne účinky, žalovaná ako strana sporu získala vedomosť o právnom dôvode, výške pohľadávky aj osobe dlžníka; predstavuje podľa názoru odvolacieho súdu šikanózný výkon práv zo strany žalovanej a na obranu na ňom žalovanou založenú v tomto konaní nemožno prihliadnuť.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie z dôvodu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Namietala, že počas celého konania sp. zn. 9 C 48/02 nebol zo strany žalobcov 1/ a 2/ voči žalovanej vykonaný prejav vôle, ktorým žalobcovia 1/ a 2/ oznamovali žalovanej jej zákonné ručenie. Uviedla, že v odvolaní poukázala aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 1 M Obdo V 2/2004, týkajúci sa interpretácie ustanovenia § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. Odvolací súd sa v odôvodnení nevysporiadal s procesnou obranou uvedenou v odvolaní a poukazujúcou na cit. rozsudok a tiež v odôvodnení neuviedol, prečo sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe. Poukázala na to, že v tomto rozsudku najvyšší súd zaujal názor, že predtým, ako si žalobcovia uplatnia právo na zaplatenie voči žalovanej súdnou cestou, musí im toto právo vzniknúť. Žalovaná má za to, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia splnenia podmienky oznámenia veriteľa voči ručiteľovi podľa ustanovenia § 15 ods. 4 zák. č. 92/1991 Zb. Odvolací súd sa pri právnom posúdení splnenia podmienok na vznik ručiteľského záväzku v zmysle § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorým je rozsudok najvyššieho súdu sp.zn. 1 M Obdo V 2/2004. Žalovaná je toho názoru, že samotné účastníctvo žalovanej v konaní sp. zn. 9 C 48/02 nemožno stotožňovať so splnením oznamovacej povinnosti v zmysle § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. Doručenie meritórnych rozhodnutí rozsudku sp. zn. 9 C 48/02 a rozsudku sp. zn. 17 Co 347/03 taktiež podľa žalovanej nemožno stotožňovať so splnením oznamovacej povinnosti v zmysle § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb., nakoľko doručenie súdneho rozhodnutia je úkon súdu adresovaný strane sporu a nie úkon strany sporu adresovaný inej strane sporu tak, ako predpokladá znenie ustanovenia § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb.

4. Žalobcovia 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu navrhli dovolanie odmietnuť, nakoľko nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že

dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP). Dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné a napadnutý rozsudok treba zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP).

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Vychádzajúc z obsahu dovolania podľa ustanovenia § 124 CSP, kedy žalovaná namieta, že odvolací súd sa v odôvodnení nevysporiadal s jej procesnou obranou uvedenou v odvolaní a poukazujúcou na rozsudok najvyššieho súdu sp.zn. 1 M Obdo V 2/2004 a tiež v odôvodnení neuviedol, prečo sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, možno vyvodiť, že žalovaná namieta procesnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu zmätočnosti uvedenú v tomto ustanovení, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

8. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Pod „procesným postupom“ sa rozumie iba faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor). Najvyšší súd už vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017).

9. Žalovaná poukázala na to, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil, prečo sa odklonil od rozsudku najvyššieho súdu sp.zn. 1 M Obdo V 2/2004 a nevysporiadal sa s jej námietkou, že nedošlo k splneniu podmienky oznámenia veriteľa voči ručiteľovi podľa ustanovenia § 15 ods. 4 zák. č. 92/1991 Zb. Svoje rozhodnutie v tejto otázke náležite neodôvodnil, čím žalovaná namieta nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku.

10. V čase rozhodovania súdu prvej inštancie platil Občiansky súdny poriadok, ktorý upravoval súdne konanie. Ten v ustanovení § 152 ods. 2 umožňoval súdu v osobitných prípadoch rozhodnúť tzv. medzitýmnym rozsudkom (obdobne to umožňuje aj aktuálna právna úprava - § 214 CSP). Medzitýmnym rozsudkom sa rozhoduje o tom, či je základ nároku daný, dôvodný, resp. opodstatnený. Základom predmetu konania bude posúdenie všetkých otázok, ktoré vyplývajú z uplatneného nároku s výnimkou okolností, ktoré sa týkajú len výšky nároku. Následne po právoplatnosti medzitýmneho rozsudku súd konečným rozsudkom rozhodne už len o výške uplatneného nároku, pričom v tomto konaní súd už nemôže posudzovať otázky, ktoré sa týkajú samotného základu nároku z dôvodu prekážky res iudicatae.

11. V posudzovanom prípade odvolací súd, ako aj súd prvej inštancie vo vzťahu k splneniu podmienok na vznik oznamovacej povinnosti v zmysle ustanovenia § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. považovali skutočnosť, že Fond národného majetku Slovenskej republiky mal o právnom dôvode pohľadávky - náhrada za živý a mŕtvy inventár a jej výške vedomosť, a to z dôvodu, že práve táto skutočnosť tvorila predmet konania vedenom na Okresnom súde v Lučenci pod sp. zn. 9 C 136/97.

12. K otázke právnych dôsledkov nepreskúmateľnosti prijal najvyšší súd stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa nedotkli podstaty a zmyslu uvedeného stanoviska; toto stanovisko treba preto považovať za aktuálne aj po 1. júli 2016 (3 Cdo 59/2017, 5 Cdo 84/2017, 8 Cdo 85/2017).

13. Vychádzajúc z prijatého stanoviska najvyššieho súdu dovolací súd uvádza, že v okolnostiach danej veci o takýto výnimočný prípad ide a písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu. Nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, ktoré vyústilo do jeho vnútornej rozpornosti, dovolací súd považuje za dôvod na vyslovenie porušenia základného práva dovolateľa na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 ústavy, súčasťou ktorého je nepochybne aj požiadavka, aby sa súd v konaní právne korektným spôsobom a zrozumiteľne vyrovnal nielen so skutkovými okolnosťami prípadu, ale aj s vlastnými právnymi závermi, ktoré ho viedli ku konkrétnemu rozhodnutiu.

14. Rozhodujúcou skutočnosťou tvoriacou základ pre rozhodnutie súdu sú aj právne normy, ktoré sú na konkrétny prípad aplikovateľné. Aj zo zásady iura novit curia („súd pozná právo“) možno vyvodiť, že súd sa aj bez návrhu účastníka konania musí vyrovnáť so všetkými relevantnými právnymi normami, aplikovateľnými na konkrétny prípad. Možno rozoznávať napríklad situácie, kedy súd musí určiť relevantnú právnu normu aplikovateľnú na konkrétny prípad a musí ju vo svojom rozhodnutí zohľadniť a kedy súd po určení tejto právnej normy musí zohľadniť všetky časti právnej normy (napr. všetky časti hypotézy právnej normy). „Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon.“ (napr. IV. ÚS 77/02).

15. Dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd sa dostatočne nevysporiadal s výkladom právnej normy - § 15 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb., keď spolu so súdom prvej inštancie uzavrel, že vzhľadom na skutočnosť, že zákon nepredpisuje formu oznámenia, môže toto oznámenie za veriteľa (osobu, ktorej v zmysle tohto zákonného ustanovenia vyplýva určitá povinnosť) nahradiť oboznámenie Fondu národného majetku Slovenskej republiky z prebiehajúceho konania, resp. rozhodnutia súdu. Skutočnosť, či môže byť takouto formou nahradená oznamovacia povinnosť veriteľa v zmysle cit. zákona, bola právne významnou skutočnosťou, s ktorou sa odvolací súd dostatočne nevyrovnal. Zároveň sa nevysporiadal s odvolacou námietkou žalovanej o odklone od rozhodovacej praxe. Závery odvolacieho súdu v napadnutom rozsudku sa javia ako svojvoľné, arbitrárne a zjavne neodôvodnené. Ak súd dostatočne neodôvodní splnenie všetkých podmienok (znakov) uvedených v hypotéze právnej normy, ktoré musia byť splnené súčasne a tvoria kumulatívnu podmienku, prichádza k porušeniu základného práva na spravodlivý proces.

16. Z vyššie uvedených dôvodov je dovolanie žalovanej procesne prípustné podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože jej týmto nesprávnym procesným postupom súdu bolo znemožnené realizovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP). Z uvedeného dôvodu sa nezaoberal ďalšími dovolacími námietkami, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

17. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§

453 ods. 3 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.